

Communicatie naar onderwijs en ondernemers: Fytoquest en Fytocheck

Laat zien hoe interessant de fyto-sanitaire wereld kan zijn!

Aleid van der Kolk

AgriHolland; e-mail:
a.vander.kolk@agriholland.nl

In 2010 heeft het ministerie van LNV, het huidige ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) communicatieactiviteiten ondernomen in het kader van het FES-programma 'Versterking infrastructuur plantgezondheid'. Twee activiteiten zijn uitgewerkt door AgriHolland: de Fytoquest en de Fytocheck. Beide vormen van *e-learning* maken gebruik van de actualiteit, bevatten veel videobeelden uit de praktijk en zijn interactief.

De **Fytoquest** bestaat uit een serie van zes interactieve lesmodules voor het groene onderwijs die leerlingen op een aantrekkelijke manier betrekken bij de praktijk.

De **Fytocheck** is een programma waarmee agrarische ondernemers op internet een zelftest kunnen doen over welke fyto-sanitaire risico's ze in hun eigen bedrijfssituatie lopen. Ze krijgen vervolgens voor hun situatie relevante filmpjes te zien met tips van collega-ondernemers.

Communicatie naar het onderwijs

Het FES-programma 'Versterking infrastructuur plantgezondheid' heeft tot doel om detectie- en identificatiemethoden op het gebied van plantgezondheid te ontwikkelen en verbeteren en de huidige referentiecollecties van schadelijke ziekteverwekkers en plaagorganismen te versterken. Doorwerking van ontwikkelde kennis naar het onderwijs is belangrijk voor versterking van de infrastructuur van plantgezondheid. Het bieden van relevante informatie aan het onderwijs, in een aantrekkelijke vorm, maakt het thema plantgezondheid meer populair voor leerlingen en leerkrachten en kan op termijn relevant zijn voor expertisebehoud en specifieke plantgezondheidskennis in Nederland. Daarom heeft het ministerie van EL&I aan AgriHolland gevraagd een aantrekkelijke, praktijkgerichte en uitdagende internetmodule te ontwikkelen, gericht op leraren en leerlingen van mbo-opleidingen en middelbare scholen.

Om de doelgroep niet alleen te informeren over het fyto-sanitaire werkveld, maar ook te enthousiasmeren, werd besloten tot een interactieve quiz met een '*gaming*' element, die geheel zelfstandig via internet kan worden

uitgevoerd. AgriHolland werd hiervoor gevraagd omdat zij al enkele jaren ervaring heeft met het maken van online lesmateriaal voor deze doelgroepen in de vorm van *webquests* en *e-learning*.

Fytoquest

AgriHolland ontwikkelde de 'Fytoquest': een uitgebreide interactieve quiz die leerlingen zelf bezig laat zijn met fyto-sanitaire belangen en fyto-sanitaire maatregelen. Stap voor stap bouwen ze inzicht op in het belang van quarantaine-organismen voor de export en het fyto-sanitaire werkveld. Ze maken kennis met praktijkproblemen, zoeken informatie en beoordelen meningen. In de uitvoering van de fytoquests is zoveel mogelijk aangesloten bij de praktijk van het fyto-sanitaire werkveld. In interviews vertellen beleidsmedewerkers, keuringsinstanties, onderzoekers, belangenorganisaties, handelaren en telers hun kant van de zaak. Door filmpjes met interviews te integreren in de vragen wordt getoond welke ketenpartijen van belang zijn. Ook wordt duidelijk dat er verschillende visies zijn en dat samenwerking in de keten essentieel is. In

1 - Wat zijn fyto-sanitaire maatregelen?

Geef een omschrijving wat fyto-sanitaire maatregelen zijn en waarom ze zijn ingesteld. De volgende personen kunnen je helpen met het antwoord op deze vraag.

Let op, het kan zijn dat je meerdere filmpjes moet bekijken om een volledig antwoord te kunnen geven!

Beleidsmedewerker EL&I Medewerker PD Onderzoeker WJR

Beleidsadviseur LTO Boomteler

filmpjes en interviews met onderzoekers is te zien hoe moderne technieken ingezet kunnen worden bij actuele problemen rond plantgezondheid.

De fytoquest is gericht op het groene MBO (niveau 3-4), en voor leerlingen van Havo/VWO (4-5) die interesse hebben in een groene vervolgopleiding. Maar ook voor personen buiten het onderwijs is het leuk om hiermee hun kennis te toetsen. De quiz is voor iedereen toegankelijk op de website www.fytoquest.nl.

Zes verschillende fytoquests

Er zijn zes verschillende fytoquests ontwikkeld. In de eerste algemene fytoquest leert de leerling welke fyto-sanitaire maatregelen belangrijk

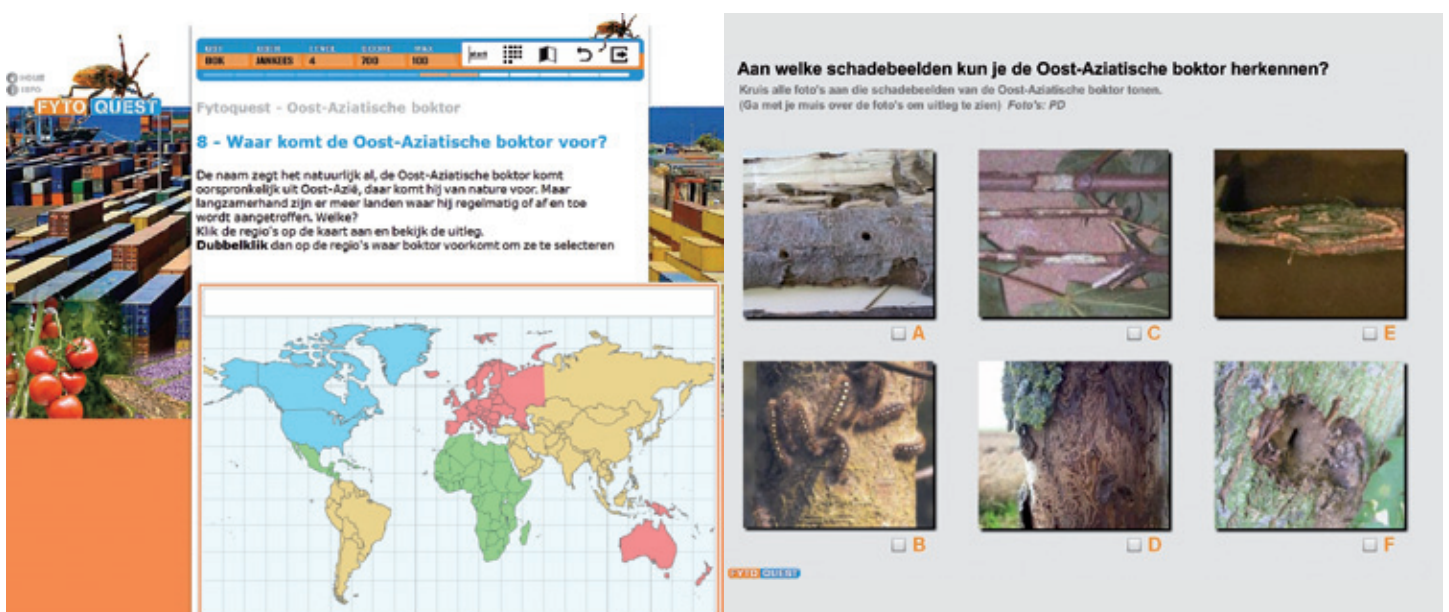
zijn en waarom. Hij/zij leert fyto-sanitaire begrippen kennen zoals Q-organismen en de Europese fytorichtlijn, en krijgt inzicht in de rol van organisaties bij beleid, controle en onderzoek. Naast de algemene fytoquest is er per sector een fytoquest die dieper ingaat op één probleemorganisme:

1. Akkerbouw en aardappelmoeheid, aaltjes;
2. Glastuinbouw en mineermot *Tuta absoluta*;
3. Boomkwekerij en de Oost-Aziatische boktor
4. De bollenteelt en het Arabis mozaïekvirus;
5. De groensector en invasieve waterplanten, met name grote waternavel.

Met deze voorbeelden wordt het hele complexe fyto-sanitaire werkveld belicht, zoals de import- en exportbelangen en de invloed op de openbare ruimte.

Er is gekozen voor één actueel probleemorganisme per sector om voldoende diepgang te krijgen. De leerling moet zich verdiepen in de problemen voor export of import, hoe de besmetting wordt verspreid, en welke maatregelen zinvol zijn. Niet alle probleemorganismen zijn quarantaine-organismen; in de fytoquest wordt ook uitgelegd waarom het beleid soms kiest voor regulering vanuit de overheid en soms de verantwoordelijkheid voor ingrijpen bij de ondernemer zelf laat.

De fytoquest maakt gebruik van de competitieve instelling van leerlingen. De doorlopende vraagstelling lijkt op een game, de leerling krijgt na elke goede vraag een volgende vraag

FYTO QUEST

Pytoquest - Oost-Aziatische boktor

8 - Waar komt de Oost-Aziatische boktor voor?

De naam zegt het natuurlijk al, de Oost-Aziatische boktor komt oorspronkelijk uit Oost-Azië, daar komt hij van nature voor. Maar langzamerhand zijn er meer landen waar hij regelmatig of af en toe wordt aangetroffen. Welke? Klik de regio's op de kaart aan en bekijk de uitleg. **Dubbelklik** dan op de regio's waar boktor voorkomt om ze te selecteren

Aan welke schadebeelden kun je de Oost-Aziatische boktor herkennen?
Kruis alle foto's aan die schadebeelden van de Oost-Aziatische boktor tonen. (Ga met je muis over de foto's om uitleg te zien) Foto's: PD

A B C D E F

voorgelegd. Voor iedere vraag worden punten gescoord en aan het einde van de fytoquest volgt een totaalscore. De beste scores komen op de website te staan. De behaalde resultaten worden bijgehouden in een logboek dat kan worden toegevoegd aan de portfolio.

Om deel te nemen kiest men zelf een gebruikersnaam, zodat de resultaten kunnen worden bewaard. Er is bewust voor gekozen om het invullen anoniem te kunnen doen. De opdrachten mogen gerust tien keer gemaakt worden voor een betere score; des te meer leert men ervan...

Ervaringen met gebruik

Sinds september 2010 zijn de fytoquests beschikbaar voor het onderwijs. Docenten en leerlingen blijken het nieuwe lesmateriaal te waarderen. 'Op goed niveau en aantrekkelijk', aldus docenten. Zij zijn zeker van plan de fytoquest in te zetten als lesmateriaal in gangbare lessen of als zelftoets voor leerlingen.

De fytoquest heeft goede publiciteit gekregen in de vakbladen. De afgelopen maanden waren er maandelijks zo'n 180 unieke bezoekers op de site, waarvan een groot deel uit het mbo-onderwijs afkomstig was.

Communicatie naar de ondernemers

Een ander communicatiemiddel dat momenteel volop in ontwikkeling is en voorjaar 2011 is geïntroduceerd is de Fytocheck. De overheid acht het wenselijk dat agrarische ondernemers meer uitgaan van hun eigen verantwoordelijkheid voor maatregelen die fytosanitaire risico's indammen. Om dit te stimuleren is het essentieel dat ondernemers goed inzicht hebben in de risico's voor hun eigen bedrijfssituatie. Het ministerie liet een onderzoek uitvoeren naar het gedrag van agrarische ondernemers (boeren, tuinders en handelsondernemingen) ten aanzien van fytosanitaire risico's. Dit gaf de noodzaak aan voor de ontwikkeling van een fytosanitaire communicatie strategie (Maatschap voor Communicatie en CLM, 2010: zie ook eerder artikel).

Fytosanitaire risicobeleving bij agrarische ondernemers

Het ministerie van EL&I heeft vervolgens AgriHolland, in samenwerking met CLM, de opdracht gegeven een interactief programma op internet te ontwikkelen om de risicoperceptie van ondernemers (boeren, tuinders en handelaren) meer in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid. Het opvallende aan dit programma is dat er een directe relatie gelegd wordt met de specifieke bedrijfssituatie

FYTO ONDERNEMERS CHECK

fytosanitaire risico-check voor agrarische ondernemers

HOME UITLEG COLOFON

Inleiding fyto-ondernemerscheck

Als agrarisch ondernemer neemt u dagelijks maatregelen om ziekten op uw bedrijf te vermijden of te bestrijden. Doet u eigenlijk wel voldoende of loopt u misschien grote risico's? Dat checkt u met deze zelftoets. Beantwoord enkele vragen en u kunt zelf het risico voor uw bedrijfssituatie bepalen. Vervolgens krijgt u in filmpjes en tips te zien hoe uw collega-ondernemers omgaan met die risico's.

De check is volledig anoniem. Gegevens die u invult worden niet vastgelegd of gerapporteerd aan derden.

Kies uw teelt:

Akkerbouw

- ✔ pootgoedteelt
- ✔ bollenteelt
- ✔ paprikateelt
- ✔ tomatenteelt

Boomkwekerij

- ✔ vruchtboomteelt
- ✔ rozenteelt
- ✔ sierheesterteelt
- ✔ laanboomteelt

Ruud Helderman
Paarikateelt, Middelpeper Agriport A7

van de ondernemer, in de vorm van een zelftoets en concrete oplossingen van collega-ondernemers voor de gesignaleerde problemen. Dit moet het gevoel van urgentie voor preventie bij ondernemers doen toenemen. De verwachting is dat het programma zal bijdragen aan een meer verantwoord ondernemersgedrag ten aanzien van fyto-sanitaire risico's.

Fytocheck: zelftoets voor agrarische ondernemers

AgriHolland en CLM ontwikkelen de 'Fyto-ondernemerscheck' als een zelftoets waarmee de agrarische ondernemer verkent of hij voldoende maatregelen neemt. De check laat de ondernemer middels een aantal vragen ervaren welke risico's hij loopt. Hij krijgt een beoordeling van zijn risico op diverse onderdelen zodat hij zich bewuster wordt van zijn situatie. Afhankelijk van de antwoorden worden relevante videofragmenten getoond met interviews van collega-ondernemers en ziet de ondernemer welke oplossingen zij in vergelijkbare situaties hebben gekozen. Door

kritische vragen wordt de ondernemer aan het denken gezet over zijn eigen situatie. De fytocheck geeft ook relevante links en tips over onderwerpen waarop de ondernemer slecht scoort. Voorlopig wordt de fytocheck ontwikkeld voor een beperkt aantal teelten (pootaardappelen, tomatenteelt, paprikateelt, bollenteelt, boomkwekerij).

De online fyto-ondernemerscheck wordt volledig anoniem ingevuld en is vooral bedoeld als *eye-opener*. De ondernemer krijgt in zeer korte tijd inzicht in welke handelingen fyto-sanitaire risico's opleveren en wordt aan het denken gezet door collega's. Hij krijgt tips en links die toepasselijk zijn voor zijn situatie en kan deze later op internet nog eens rustig nalezen. Sinds maart 2011 is de fytocheck openbaar beschikbaar via www.fyto-ondernemerscheck.nl.

Literatuur

Maatschap voor Communicatie, CLM Onderzoek en Advies, Ruud Scheffer BV (2010) Kansen voor fyto-sanitair beleid – Communicatiestrategie fyto-sanitaire risico's. Rapport, mei 2010.

AgriHolland

AgriHolland is vooral bekend als vacaturebank en dagelijkse nieuwsbron op internet, maar is de laatste jaren ook zeer actief in de ontwikkeling van cursusmateriaal. Naast e-learning voor bedrijven werden 42 webquests ontwikkeld voor de boomkwekerij, glastuinbouw en bollenteelt. Voor leerling-hoveniers en cultuurtechnici werd een cursus ondernemerschap en marketing opgezet die inmiddels twee jaar met succes draait. De kracht van AgriHolland is de combinatie van actuele kennis in landbouw, tuinbouw, voeding en groen met de mogelijkheden van internet en multimedia. Opdrachtgevers zijn onder andere het ministerie van EL&I, het Ontwikkelcentrum, diverse KIGO-projecten van de GKC, de Nederlandse Bond van Boomkwekers en de Bloembollenacademie. Meer informatie: www.agriholland.nl/onderwijs